

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Til det nye Oplag af »Indøvelse i Christendom.«

Citation: Kierkegaard, Søren: "Til det nye Oplag af »Indøvelse i Christendom.«", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-oic-txt-root.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Til det nye Oplag af »Indøvelse i Christendom.«

Denne Bog har jeg ladet udgaae i et aldeles *uforandret* Oplag, fordi jeg betragter den som et historisk Actstykke.

Hvis den nu skulde være udgaaet, nu da baade Pietets-Hensynet til den afdøde Biskop er bortfaldet, og jeg, ogsaa ved at have ladet denne Bog første Gang udgaae, har forvisset mig om, at det Bestaaende, christeligt, er uholdbart: vilde den være bleven forandret saaledes:

den var ikke bleven af en Pseudonym men af mig, og det tre Gange gjentagne Forord var bortfaldet, selvfølgelig ogsaa Moralen til Nr. I, hvor Pseudonymen vender Sagen saaledes, som jeg personligt gav det Medhold ved Forordet.

Min tidligere Tanke var: skal det Bestaaende kunne forsvares, er dette den eneste Maade: ved digterisk (derfor af en Pseudonym) at anbringe Dommen over det, ved saa at trække i anden Potens paa »Naaden«, saa det blev Christendom, ikke blot ved »Naaden« at finde Tilgivelse for det Forbigangne, men ved Naaden et Slags Aflad fra den egenlige Christi Efterfølgelse og den egenlige Anstrængelse ved det at være Christen. Paa den Maade kommer der dog Sandhed ind i det Bestaaende, det forsvaret sig ved at dømme sig selv, det vedgaaer den christelige Fordring, gjør Tilstaaelse sig selv betræffende om sin Afstand og uden at kunne kaldes en Stræben i Retning af at komme Fordringen nærmere, men henflyer til Naaden, »ogsaa i Forhold til den Brug, man gjør af Naaden.«

Dette var i mine Tanker den eneste Udvei til, christeligt, at forsvare det Bestaaende; og for ikke at forskyldte paa nogensomhelst Maade at gaae for hurtigt tilværks, vovede jeg at give Sagen den Vending, for saa at see, hvad den gamle Biskop vilde gjøre derved. Hvis der var Kraft i ham, maatte han gjøre Eet af To: *enten* afgjort erklære sig for den Bog, vove at gaae med den, lade den være Forsvaret, der afværger, hvad Bogen digterisk indeholder, Sigtelsen mod hele den officielle Christendom, at den er en Øienforblændelse »ikke en sur Sild værd«; *eller* saa afgjort som muligt kaste sig mod den, stemple den som et gudsbespotteligt og vanhelligt Forsøg og erklære den officielle Christendom for den sande Christendom. Han gjorde ingen af Delene, han gjorde Intet; han saarede blot sig selv paa Bogen; og mig blev det tydeligt, at han var afmægtig.

Nu derimod er jeg ganske enig med mig selv om et Dobbelt: baade, at det Bestaaende er, christeligt, uholdbart, at hver Dag det bestaaer, christeligt, er Forbrydelse; og at paa den Maade har man ikke Lov til at trække paa Naaden.

Tag derfor Pseudonymiteten bort; tag det tre Gange gjentagne Forord bort og Moralen til Nr. I.: saa er Indøvelse i Christendom, christeligt, Angrebet paa det Bestaaende; men af Pietets-Hensyn til den gamle Biskop, og af forsigtig Langsomhed blev det skjult i Skikkelse af: det sidste Forsvar for det Bestaaende.

Forresten veed jeg meget godt, at den gamle Biskop saae i denne Bog Angrebet; men, som sagt, afmægtig valgte han Intet at gjøre uden høist at fordømme den i Dagligstuen, men ikke engang i privat Samtale med mig, og det uagtet jeg bad ham derom, efter at det, med hans Samtykke, var mig forebragt, hvad han dømte i Dagligstuen.

April 1855.

S. Kierkegaard.